

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

M Musculoskeletale Revalidatie

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In juni 2018 is de bestaande hbo-masteropleiding Musculoskeletale Revalidatie van Hogeschool Arnhem en Nijmegen bezocht door een visitatiepanel van NQA. Het panel beoordeelt de opleiding als **voldoende**.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding ontvangt voor standaard 1 het oordeel **voldoende**. De opleiding gaat voor haar opleidingsdoelstellingen uit van leerresultaten die passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding. De opleiding baseert zich hierbij op beroepscompetentieprofielen van drie beroepsverenigingen, gekoppeld aan de drie uitstroomprofielen van de opleiding, te weten: Manuele Therapie, Sportfysiotherapie en Orofaciaal Fysiotherapie. Het beroepsbeeld van de opleiding is eveneens passend en sluit aan op ontwikkelingen in de maatschappij en specifiek in het zorgdomein. Momenteel werkt de opleiding aan het vervolmaken van de overstap van onderwijseenheden naar 'eenheden van leeruitkomsten' als onderlegger voor de flexibilisering van haar onderwijs. Bovenstaande leidt tot een positief oordeel van het panel over deze standaard. Deze standaard overziend komt het panel tot drie aandachtspunten die het panel ontwikkelgericht meegeeft aan de opleiding. Het panel geeft de opleiding mee een eigen werkveldcommissie in te stellen (1), in de beoogde leerresultaten nadrukkelijker aan te sluiten op instroomkwalificaties van de studenten (2) en tot slot vraagt het panel aandacht voor de formele vastlegging van de beoogde leerresultaten (3).

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding ontvangt voor standaard 2 het oordeel **voldoende**.

Het panel heeft een opleiding gezien die toewerkt naar flexibel onderwijs gebaseerd op 'eenheden van leeruitkomsten' waarmee zij met de tijd afscheid neemt van de huidige onderwijsstructuur met onderwijseenheden. In dat ontwikkelproces, ziet het panel dat de opleiding goed zorgt blijft dragen voor een adequate aansluiting tussen de beoogde leerresultaten en de inhoud van het programma. Het onderwijsprogramma is inhoudelijk passend en kent een adequaat praktijkgericht karakter. De uitstroomprofielen zijn in het programma duidelijk herkenbaar via een specialistische module en een specialistische stage. Voorts is er aandacht voor de ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden zowel in de (fysiotherapeutische) behandelsfeer als ten aanzien van bredere thema's verbonden met de (zorg)organisatie en het beroep. Het programma overziend geeft het panel de opleiding mee meer aandacht te hebben voor de thema's innovatie en implementatie en scherp te blijven op de borging van de uitstroomprofielen vanwege het relatief beperkte aantal EC dat hiervoor is ingeruimd.

Het panel is voorts positief over de vormgeving van het programma en de kwalificaties van het docententeam. De didactische principes van waaruit de opleiding werkt zijn passend voor een master met een stevige nadruk op zelfstandigheid. De vormgeving ondersteunt onderling leren en daarbinnen is veel ruimte voor inbreng van eigen casuïstiek door studenten. Het docententeam is kwaliteitsvol: er is zowel brede fysiotherapeutische kennis als deskundigheid toegespitst op de uitstroomprofielen. Tevens kent het onderwijs een goede praktijkfocus door (actuele) werkervaring van docenten in het vakgebied. De voorzieningen zijn in de breedte op orde, maar

het beweeglaboratorium zorgt ervoor dat dit aspect boven de gemiddelde basiskwaliteit uitstijgt. Ter verdere ontwikkeling geeft het panel de opleiding mee om voldoende tijd voor docenten te faciliteren om de onderwijsontwikkeling (flexibilisering) goed vorm te geven en om de uitwisselingsmogelijkheden van producten op de online leeromgeving te versterken. Dat laatste ook met het oog op het verder organiseren van het 'onderling leren' en de flexibilisering.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding ontvangt voor standaard 3 het oordeel **voldoende**.

Het panel concludeert dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing waarin voldoende aandacht is voor kwaliteitsprincipes als validiteit, betrouwbaarheid en transparantie. In de uitvoering van toetsing ziet het panel voldoende variatie in toetsvormen. Inhoudelijk zijn de toetsen passend bij zowel de onderwerpen in de betreffende onderwijseenheid als bij het niveau van een hbo-masteropleiding Musculoskeletale Revalidatie. Enkel op het thema innovatie vindt het panel dat de opleiding de toetsing uitdagender kan inrichten. In de beoordelingssystematiek wordt veel waarde toegekend aan de feedbackfunctie van toetsing. De uitvoering is conform die systematiek, waarmee de opleiding de lerende functie van toetsing goed benut. Voor een aantal toetsen zijn reeds rubrics ontwikkeld. Het panel geeft de opleiding mee deze lijn door te trekken en daarbij specifiek aandacht te hebben voor het expliciteren van de weging tussen de beoordelingscriteria. De borging van de examinering is op orde. De examencommissie draagt hier op verschillende wijzen aan bij, evenals het hanteren van het vier-ogenprincipe en diverse interne en externe kalibratiesessies.

Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

De opleiding heeft een adequate afstudeerfase ingericht waarmee de opleiding waarin de gehele scope aan rollen van een master (specialistisch) fysiotherapeut volwaardig aan bod komen. De bestudering van het panel van vijftien afstudeerdossiers hebben laten zien dat afgestudeerden het masterniveau hebben behaald, in lijn met de beoogde leerresultaten. Zowel het behandelend als het onderzoekend vermogen van afgestudeerden spreekt uit de afstudeerproducten. De aandacht voor innovatie en implementatie kan hierin nog wel versterkt worden. Alumni en vertegenwoordigers van het werkveld toonden zich tevreden over de opleiding. Het analytisch vermogen en de specialistische kennis en vaardigheden werden onder meer als positieve kenmerken van afgestudeerden genoemd.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	7
Schets van de opleiding	9
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	10
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	13
Standaard 3 Toetsing	18
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	20
Eindoordeel over de opleiding	23
Aanbevelingen	24
Bijlagen	27
Bijlage 1 Bezoekprogramma	29
Bijlage 2 Bestudeerde documenten	31

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-masteropleiding Musculoskeletale Revalidatie van Hogeschool Arnhem en Nijmegen. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van Hogeschool Arnhem en Nijmegen en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (september 2016) en het *NQA-protocol 2018 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 13 juni 2018 en het visitatiepanel bestond uit:

De heer prof. E.M.C. Witvrouw (voorzitter, domeindeskundige)

De heer P.C. Beenen PhD (domeindeskundige)

De heer drs. J.K.C. Bloo (domeindeskundige)

Mevrouw drs. F.M. van Kooij (studentlid)

De heer J. van den Heuvel, auditor van NQA, trad op als lead-auditor van het panel. Net na het visitatiebezoek werd de heer Van den Heuvel wegens persoonlijke omstandigheden vervangen door de heer P. van Achteren, audit (sr.) van NQA.

Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de panels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit zowel Hobéon als NQA en door de inzet van getrainde voorzitters.

Bij de aanvraag heeft de instelling een Zelfevaluatie-rapport (ZER) aangeboden. Deze voldeed naar vorm en inhoud aan de eisen van het desbetreffende NVAO-beoordelingskader en aan de eisen van het *NQA-protocol 2018*. Het visitatiepanel heeft de ZER bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht; zie bijlage 1 en 2. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, oktober 2018

Panelvoorzitter

Prof. E.M.C. Witvrouw

Lead-auditor

P. van Achteren BLL

Schets van de opleiding

De hbo-masteropleiding Musculoskeletale Revalidatie (MMR) is een niet bekostigde opleiding voor fysiotherapeuten die reeds praktijkervaring hebben opgedaan en zich verder willen bekwamen binnen het musculoskeletale domein. De opleiding wordt in deeltijd verzorgd. Studenten doorlopen in drie jaar een opleidingsprogramma dat 72 EC omvat.

Momenteel werkt de opleiding aan de transitie van het deeltijdprogramma in een flexibel onderwijsprogramma. Het programma wordt vertaald in leeruitkomsten en wordt modulair vormgegeven. Het curriculum 2017-2018 bestaat in het eerste jaar uit vernieuwd onderwijs, waarbij gebruik gemaakt wordt van eenheden van leeruitkomsten (EVL). In het tweede en derde jaar biedt de opleiding nog 'traditioneel' deeltijdonderwijs op basis van onderwijseenheden. Op het moment van de visitatie verzorgt de opleiding daarmee het volgende onderwijsprogramma¹:

Jaar 1:

Module	Musculoskeletaal handelen in perspectief (30 EC)		
Overzicht van EVL'en waaruit de module is opgebouwd		Naam EVL	Aantal studiepunten
	1	Focus op behandeling	10
	2	Focus op diagnose	10
	3	Professioneel handelen	4
	4	Oriëntatie op wetenschappelijk onderzoek	6

Jaar 2 en 3:

Module	Specialistische Orofaciale therapie, Sportfysiotherapie of Manuele therapie (23 EC)		
Onderwijsperiode	Leerjaar 2 en 3		
Overzicht van onderwijseenheden (OWE) waaruit de module is opgebouwd		Naam OWE	Aantal studiepunten
	3	Specialistische verdieping	10
	4	Specialistische stage	6
	6	Onderzoeken en behandelen 3	7

Module	Onderzoek en implementatie (25 EC)		
Onderwijsperiode	Leerjaar 2 en 3		
Overzicht van onderwijseenheden (OWE) waaruit de module is opgebouwd		Naam OWE	Aantal studiepunten
	5	Praktijkgericht Onderzoek 1 (PO1)	8
	7	Praktijkgericht onderzoek 2 - Leiden van Innovaties (PO2/LI)	16
	8	Masterproof	1

¹ Door de ombouw naar EVL is het hier geboden programma-overzicht niet cohort-gebonden, waarmee het niet optelt tot de 72 EC die het programma in totaal omvat.

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**. De opleiding gaat voor haar opleidingsdoelstellingen uit van leerresultaten die passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding. De opleiding baseert zich hierbij op beroepscompetentieprofielen van drie beroepsverenigingen, gekoppeld aan de drie uitstroomprofielen van de opleiding, te weten: Manuele Therapie, Sportfysiotherapie en Orofaciaal Fysiotherapie. Het beroepsbeeld van de opleiding is eveneens passend en sluit aan op ontwikkelingen in de maatschappij en specifiek in het zorgdomein. Momenteel werkt de opleiding aan het vervolmaken van de overstap van onderwijseenheden naar 'eenheden van leeruitkomsten' als onderlegger voor de flexibilisering van haar onderwijs. Bovenstaande leidt tot een positief oordeel van het panel over deze standaard. Deze standaard overziend, komt het panel tot drie aandachtspunten die het panel ontwikkelgericht meegeeft aan de opleiding. Het panel geeft de opleiding mee een eigen werkveldcommissie in te stellen (1), in de beoogde leerresultaten nadrukkelijker aan te sluiten op instroomkwalificaties van de studenten (2) en tot slot vraagt het panel aandacht voor een betere formele vastlegging van de beoogde leerresultaten (3).

Onderbouwing

Beroepsbeeld

De opleiding werkt vanuit een missie die de kern van haar opleidingsopdracht weergeeft:

“De MMR leidt fysiotherapeuten op tot klinisch specialisten in het musculoskeletale domein. De afgestudeerde masterfysiotherapeuten beschikken over een sterk reflectief vermogen, zijn communicatief vaardig en denken creatief en vakoverstijgend. Ze benaderen de patiënt vanuit biopsychosociaal perspectief en integreren wetenschappelijk evidentie in de fysiotherapeutische praktijk. De afgestudeerde is in staat tot het herkennen, begrijpen en bijdragen aan het oplossen van complexe patiëntenproblematiek en heeft verdiepende kennis opgedaan in het specialisme waarin afgestudeerd wordt. Voorts anticiperen de masterfysiotherapeuten innovatief en proactief op het veranderende zorglandschap.”

Het panel constateert dat deze missie duidelijk naar voren brengt dat de opleiding met haar onderwijs wil aansluiten op de bachelor fysiotherapie en zich daar in haar missie ook verdiepend en verbredend voldoende van onderscheidt. De opleiding heeft scherp in beeld hoe haar onderwijs, maar ook breder haar bestaansrecht, verbonden is met maatschappelijke ontwikkelingen. Musculoskeletale gezondheidsproblemen komen veel voor en behoren tot de duurste gezondheidsproblemen. Naast de medische kosten gaat het ook om kosten verbonden met het verminderd functioneren, ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid. Uit een inventarisatie van het Zorginstituut Nederland over de toekomst van zorgberoepen in 2030 bleek dat

musculoskeletale aandoeningen het meest prevalent zullen zijn en patiënten met deze aandoeningen de grootste zorgbehoefte kennen. Ook is er sprake van een verschuiving van zorgverlening vanuit ziekenhuizen naar de eerstelijnszorg. Dit geldt tevens voor zorg bij mensen met musculoskeletale aandoeningen. Dergelijke ontwikkelingen stellen nu reeds - maar steeds meer - extra eisen aan de kennis en competenties van fysiotherapeuten. Met de opleiding MMR wordt beoogd in deze behoefte te voorzien.

Aansluiting op beroepenveld

De MMR biedt drie uitstroomprofielen aan, te weten: manuele therapie, sportfysiotherapie en orofaciale therapie. Dit zijn alle drie door het Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF) erkende specialismen binnen de fysiotherapie. Voor de eindkwalificaties van het onderwijs heeft de opleiding zich gebaseerd op de beroepscompetentieprofielen van de drie specialistenverenigingen: Nederlandse Vereniging voor Manuele Therapie (NVMT), Nederlandse Vereniging voor Fysiotherapie in de Sportgezondheidszorg (NVFS) en de Nederlandse Vereniging voor Orofaciale Fysiotherapie (NVOF). De opleiding heeft structureel en regelmatig overleg met de beroepsverenigingen. De opleiding onderhoudt ook via het lectoraat Musculoskeletale Revalidatie stevig voeling met de ontwikkelingen in de beroepspraktijk, onder meer door haar onderzoeken op het musculoskeletale domein. Door participatie in het landelijke overleg van de Master Opleidingen Fysiotherapie (Dutch Educational Network Masters Physiotherapy, DEMP) houdt de opleiding bovendien zicht op de ontwikkelingen in het voor haar relevante opleidingslandschap. Het panel constateert dat de opleiding hiermee voldoende aansluiting houdt bij ontwikkelingen in het beroepen- en onderwijsveld. Wel vindt het panel het nodig dat de opleiding een eigen werkveldadviescommissie (WVC) instelt om op die manier input van het beroepenveld te versterken. Momenteel is er een gezamenlijke WVC met de bachelor.

Beoogde leerresultaten

Waar de opleiding voorheen met onderwijseenheden werkte, wordt binnen het 'experiment leeruitkomsten' toegewerkt naar eenheden van leeruitkomsten waarmee studenten hun beheersing van de beoogde leerresultaten kunnen aantonen. Op het moment van de visitatie heeft de opleiding vier EVL's uitgewerkt. Deze vertegenwoordigen samen 30 EC en zijn inhoudelijk samenhangend onder de vlag 'Musculoskeetaal handelen in perspectief'. De vier EVL's luiden als volgt:

Focus op behandeling	Professioneel handelen
Focus op diagnose	Oriëntatie op wetenschappelijk onderzoek

Het huidige eerste studiejaar (cohort 2017-2018) is op basis van deze EVL's ingericht. Het panel heeft in het Opleidingsstatuut gezien hoe de vier EVL's zijn vertaald naar leeruitkomsten, waarmee verder richting is gegeven aan de doelstellingen van het programma. Via een concept-onderwijsprogramma heeft het panel kennis kunnen nemen van de benamingen van de hierop volgende EVL's. Het gaat om: Innoveren, Musculoskeetaal Therapeutisch Handelen specialistische Verdieping, Musculoskeetaal Therapeutisch Handelen Wetenschappelijk Onderzoek en Musculoskeetaal Therapeutisch Handelen Integraal.

Het tweede en derde studiejaar (cohort 2015-2016 en 2016-2017) zijn nog gebaseerd op de nu uitfaserende twaalf competenties:

Screenen	Beroep innoveren
Diagnosticeren	Managen van innovatieprocessen
Therapeutisch handelen	Sturen van professioneel samenwerken
Professioneel samenwerken	Coachen van beroepsgenoten/verlenen van consultatie
Preventief handelen	Deskundigheid bevorderen
Case management	Wetenschappelijk onderbouwen van therapeutisch handelen

Voor de verantwoording van het masterniveau van de competenties/EVL's heeft de opleiding gebruik gemaakt van de niveaus uit het EQF. De eindkwalificaties zijn geformuleerd op EQF-niveau 7. Het panel herkent in de eindkwalificaties het masterniveau dat door de opleiding wordt beoogd. Het niveau is herkenbaar overstijgend aan het bachelorniveau, hetgeen onder meer zichtbaar is in de nagestreefde complexiteit en in de eindkwalificaties verbonden met de ontwikkeling van het onderzoekend vermogen van de studenten. Wel vindt het panel dat de opleiding in het beroepsbeeld en in de competenties/EVL's nadrukkelijker uit mag gaan van de instroomkwalificaties van studenten. Hierop kan de opleiding voortbouwen, bijvoorbeeld wat betreft hetgeen studenten al meenemen aan kennis en inzichten over hun beroepsidentiteit en – visie. Tot slot vindt het panel de formele vastlegging van de beoogde leerresultaten een aandachtspunt. Het opleidingsstatuut en de Onderwijs- en Examenregeling dienen een duidelijker overzicht hiervan te geven.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**. Het panel heeft een opleiding gezien die toewerkt naar flexibel onderwijs gebaseerd op 'eenheden van leeruitkomsten' waarmee zij met de tijd afscheid neemt van de onderwijsstructuur met onderwijseenheden. In dat ontwikkelproces, ziet het panel dat de opleiding goed zorgt blijft dragen voor een adequate aansluiting tussen de beoogde leerresultaten en de inhoud van het programma. Het onderwijsprogramma is inhoudelijk passend en kent een adequaat praktijkgericht karakter. De uitstroomprofielen zijn in het programma duidelijk herkenbaar via een specialistische module en een specialistische stage. Voorts is er aandacht voor de ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden zowel in de (fysiotherapeutische) behandelsfeer als ten aanzien van bredere thema's verbonden met de (zorg)organisatie en het beroep. Het programma overziend geeft het panel de opleiding mee meer aandacht te hebben voor de thema's innovatie en implementatie en scherp te blijven op de borging van de uitstroomprofielen vanwege het relatief beperkte aantal EC dat hiervoor is ingeruimd.

Het panel is voorts positief over de vormgeving van het programma en de kwalificaties van het docententeam. De didactische principes van waaruit de opleiding werkt zijn passend voor een master met een stevige nadruk op zelfstandigheid. De vormgeving ondersteunt onderling leren en daarbinnen is veel ruimte voor inbreng van eigen casuïstiek door studenten. Het docententeam is kwaliteitsvol: er is zowel brede fysiotherapeutische kennis als deskundigheid toegespitst op de uitstroomprofielen. Tevens kent het onderwijs een goede praktijkfocus door (actuele) werkervaring van docenten in het vakgebied. De voorzieningen zijn in de breedte op orde, maar het beweeglaboratorium zorgt ervoor dat dit aspect boven de gemiddelde basiskwaliteit uitstijgt. Ter verdere ontwikkeling geeft het panel de opleiding mee om voldoende tijd voor docenten beschikbaar te stellen om de onderwijsontwikkeling (flexibilisering) goed vorm te geven en om de uitwisselingsmogelijkheden van producten op de online leeromgeving te versterken. Dat laatste ook met het oog op het verder organiseren van het 'onderling leren' en de flexibilisering.

Onderbouwing

Opzet programma en aansluiting op beoogde leerresultaten

Wat betreft het flexibele onderwijs (jaar 1) heeft het panel een programma gezien waarin de ontwikkeling van brede musculoskeletale kennis en vaardigheden centraal staat. Deze basis is voor alle studenten gelijk ongeacht het te kiezen uitstroomprofiel. De studenten dienen vier EVL te doorlopen die in totaal 30 EC vertegenwoordigen. De verdeling over de vier EVL's is als volgt: Focus op behandeling (10 EC), Focus op diagnose (10 EC), Professioneel handelen (4 EC) en Oriëntatie op wetenschappelijk onderzoek (6 EC). De EVL's zijn in het opleidingsstatuut onderverdeeld naar leeruitkomsten. Deze leeruitkomsten passen naar oordeel van het panel

goed bij de focus van de EVL's, waarmee het onderwijs aangesloten is op de beoogde leerresultaten. De beschrijvingen in het opleidingsstatuut voorzien naast een vertaling naar leeruitkomsten ook in een vertaling naar 'eindkwalificaties/competenties': deze relatie kan naar oordeel van het panel verduidelijkt worden. Ook de oorsprong en het proces van totstandkoming van deze categorie (eindkwalificaties/competenties) komt in de documentatie niet tot uiting.

Het tweede en derde studiejaar bestaat nog uit onderwijseenheden. Het tweede studiejaar bestaat uit drie onderwijseenheden en staat in het teken van de ontwikkeling van specialistische kennis en vaardigheden passend bij de uitstroomprofielen: Manuele Therapie, Sportfysiotherapie of Orofaciaal Fysiotherapie. Studenten doorlopen een onderwijseenheid van 10 EC waarin de specialistische verdieping centraal staat en een stage (6 EC) passend bij het uitstroomprofiel. Daarnaast volgen alle studenten de onderwijseenheid 'Onderzoeken en behandelen' (7 EC). Het derde studiejaar staat in het teken van het afstuderen waarin studenten onder meer een praktijkgericht onderzoek uitvoeren en aantonen de uitkomsten van het onderzoek, of andere vernieuwingen, te implementeren in hun werkpraktijk. Het panel constateert dat ook dit deel van het programma adequaat aansluit op de beoogde leerresultaten. Zij heeft dit onder meer gezien in de indicatoren en beoordelingscriteria die de opleiding per onderwijseenheid opgenomen heeft in het opleidingsstatuut.

Inhoud programma

Kennis en vaardigheden

Het panel heeft het curriculum bestudeerd en constateert dat de opleiding inhoudelijk passend is en een duidelijk praktijkgericht karakter kent. Het eerste jaar biedt naar oordeel van het panel een adequate, brede basis op masterniveau aan. De literatuurlijst bevestigt dit beeld. Er is goed aandacht voor een balans tussen theoretisch onderwijs gericht op het verwerven van kennis en inzichten en vaardigheidsonderwijs waarmee studenten zowel hun diagnostisch als behandelend vermogen vergroten. Hierbij is ook aandacht voor patiëntgericht en procesmatig handelen. In het tweede jaar staat de specialisatie centraal. Het bestudeerde materiaal heeft het panel laten zien dat het onderwijs een adequate verdieping aanbrengt passend bij het gekozen uitstroomprofiel (MT, SFT en OF). Per uitstroomprofiel kent de opleiding ook een literatuurlijst. Het panel vindt deze op orde. Ook over het onderwijs in jaar drie is het panel positief. Daarmee is het panel in de breedte positief over de inhoud van het programma. Op een meer abstract niveau ziet het panel dat de opleiding in toenemende mate aandacht heeft voor interdisciplinair werken. Die ontwikkeling wordt door het panel toegejuicht. Ten aanzien van de specialisatie-fase in de opleiding merkt het panel op dat het aantal EC in verhouding tot het totale programma (16 EC tegenover 72 EC) niet erg ruim is. Hoewel het panel hoort van studenten dat zij tevreden zijn over de hoeveelheid specialistische vakken en zich tevens realiseert dat studenten door onderwerpskeuze ook in andere opdrachten (zoals het afstuderen) aandacht kunnen hebben voor het specialisme, vraagt het toch aandacht voor de borging van de uitstroomprofielen. Juist door het beperkt aantal specialistische EC is die borging van belang. In de ontwikkeling naar EVL wil de opleiding meer ruimte inbouwen voor de specialisatie onder meer via de module Musculoskeletaal Therapeutisch Handelen Integraal van 11 EC.

Stage

Het onderwijs kent met de specialistische stage (6 EC) in het tweede studiejaar een nadrukkelijke praktijkcomponent. Dit draagt bij aan het beroepsgericht karakter van de opleiding. Studenten lopen tachtig uur stage en werken aan gekoppelde, verplichte producten (praktijkopdrachten) in het kader van de portfoliotoetsing. Het panel constateert dat de opleiding rondom deze stages goed aandacht heeft voor de aard van de werkplek en de aldaar beschikbare begeleiding. Vooraf wordt gekeken of de werkplek past bij de leervraag van de student, tevens wordt gekeken naar de kwalificaties van de praktijkcoach. Van de coach wordt verwacht minimaal drie jaar werkzaam te zijn als verbijzonderd fysiotherapeut, opgenomen in het register van de erkende beroepsinhoudelijke specialisatie (NVMT, NVOF, NVFS). Eenmaal per jaar organiseert de opleiding een symposium voor alle praktijkcoaches.

Onderzoeksvaardigheden

De opleiding heeft in verschillende onderwijseenheden aandacht voor de ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden van de studenten. Enerzijds gaat het daarbij om het verder ontwikkelen van het onderzoekend vermogen dat in de behandel sfeer ingezet kan worden. Het gaat dan bijvoorbeeld om het verdiepend doorgronden en toepassen van de principes van evidence based practice (EBP). Anderzijds is er in de opleiding aandacht voor onderzoeksvaardigheden waarmee studenten hun organisatie/beroep van dienst kunnen zijn. Dit onderzoek vormt het sluitstuk van de opleiding. Studenten onderzoeken een probleem of uitdaging in de praktijk om te komen tot aanbevelingen voor vernieuwingen/innovatieve oplossingen. Onderdeel van dit sluitstuk is tevens het implementeren van de aanbevelingen. Het panel ziet dat er in het programma voldoende aandacht is voor het bekwamen van de studenten in de verschillende onderzoekstechnieken. De opleiding heeft de begeleidingsstructuur rondom het onderzoeksgelateerd onderwijs versterkt. Waar eerder primair werd uitgegaan van zelfredzaamheid van de studenten, krijgen studenten in het huidige curriculum uitvoeriger les in onderzoeksmethodieken, statistiek, wetenschapsfilosofie en schrijfvaardigheid. Het panel constateert dat studenten een adequate wetenschappelijke oriëntatie meekrijgen waarmee zij toegerust zijn om verschillende onderzoekscycli voldoende stabiel te doorlopen. Wel geeft het panel de opleiding mee om het onderwijs op het gebied van innovatie en implementatie te versterken. Binnen de instelling ligt daarvoor een goede infrastructuur met het lectoraat Musculoskeletale Revalidatie. In de zelfevaluatie maar ook in de gesprekken met het panel heeft de opleiding aangegeven hier meer gebruik van te willen maken. Het panel acht de inbedding van de onderwerpen innovatie en implementatie daarin nodig om langs die weg het onderwijs op die terreinen te verstevigen.

Vormgeving van het programma

De didactiek van de opleiding volgt uit de theorie van het sociaal constructivisme. De opleiding ziet het leerproces als een actief proces van kennisverwerving waarbij de kennis ontstaat en gedeeld wordt met anderen. Hierbij wordt voortgebouwd op reeds aanwezige kennis en kunde. Passend bij de eigenschappen van instromende masterstudenten legt de opleiding een nadruk op de zelfstandigheid van de studenten. De concrete (didactische) invulling van het programma krijgt vorm via verschillende 'blends': contactonderwijs, werkplekleren en online onderwijs. Peer assessment, waarbij studenten elkaar beoordelen onder begeleiding van een docent, speelt een belangrijke rol zowel in het praktijkonderwijs als in het onderwijs in evidence based practice en onderzoeksvaardigheden.

Studenten toonden zich in het gesprek met het panel positief over de begeleiding in het onderwijsprogramma. De inhoudelijke deskundigheid van docenten speelt daarin een belangrijke rol. Deze ondersteunt het leerklimaat. Specifieke begeleiding is er rondom de specialistische stages en op het gebied van onderzoek. Voorts kunnen studenten als zij tegen leerproblemen aanlopen en op het terrein van studievoortgang terecht bij een studieloopbaanbegeleider. Een mooi element in de begeleiding vindt het panel de student-to-student component. Derdejaarsstudenten begeleiden studenten uit jaar 1 en 2 twintig uur per jaar. Alle studenten hebben op dezelfde dag les (woensdag). Op die dag is er een lokaal voor praktijkcoaching beschikbaar waar studenten uit diverse profielen en studiejaar bij elkaar komen om zelf ingebrachte casuïstiek te bespreken en op de behandeling te oefenen. Docenten zijn daar als achterwacht aanwezig. Deze opzet past aldus goed bij de didactische principes van waaruit de opleiding werkt (o.a. zelfstandigheid en kennis/ervaringen delen). Het panel hoorde in de gesprekken de waardering van studenten voor het onderling leren – en daarmee musculoskeletaal breed – sterk terug.

Docenten

Het panel bestudeerde de cv-overzichten van de docenten en constateert dat dit docententeam goed in staat is om het onderwijs inhoudelijk en met de juiste oriëntatie te verzorgen. Het docententeam bestaat uit zestien docenten. Daarnaast maakt de opleiding gebruik van gastdocenten op specialistische thema's. Enerzijds kent het team docenten gericht op ontwikkeling van de praktische vaardigheden van de studenten (incl. de theoretische onderleggers), anderzijds zijn er docenten die vooral actief zijn in het onderwijs op het gebied van praktijkgericht onderzoek. Het team kent zeven gepromoveerde docenten en vrijwel alle docenten zijn mastergeschoold. De inhoudelijke expertise van de docenten sluit goed aan op het onderwijs. De drie uitstroomprofielen worden goed bediend vanuit de docentkwalificaties. In combinatie met de indrukken van het panel vanuit de gesprekken, constateert het panel dat er sprake is van een kwaliteitsvol docententeam. De cv-overzichten evenals de gesprekken met docenten getuigen van veel praktijkervaring, waardoor zij goed in staat zijn de casuïstiek die studenten inbrengen te beoordelen en de complexiteit ervan te behandelen tijdens de lessen. Studenten tonen zich in gesprek met het panel positief over de kwalificaties, de betrokkenheid en de toegankelijkheid van de docenten. Omdat veel docenten op de lesdagen aanwezig zijn, is er sprake van een goede toegankelijkheid. Studenten waarderen voorts de praktijkervaring van docenten en vinden de gastdocenten die de opleiding inzet inspirerend.

Op de lesdag komen de docenten in de ochtend bij elkaar om de praktische zaken van die lesdag te bespreken evenals de dilemma's binnen het vak. Ook kunnen tijdens dit overleg studentspecifieke onderwerpen besproken worden. Dit structurele overleg draagt naar mening van het panel bij aan de samenhang in het programma. Tijdens teamdagen (6 tot 8 keer per jaar) wordt het curriculum breder door docenten besproken leidend tot eventuele aanpassingen voor komende studiejaar. Het panel vindt dat de docenten op deze manier goed omgaan met kwetsbaarheden die gepaard gaan met de kleine aanstellingen en de beperkte omvang van het team als geheel (2,7 fte). Wel ziet het panel dat de huidige onderwijsontwikkeling (flexibilisering) een extra belasting is voor het team. De ontwikkeling naar eenheden van leeruitkomsten vraagt extra inspanningen. Het panel beveelt de opleiding aan meer capaciteit beschikbaar te stellen voor deze ontwikkeling.

Voorzieningen

De MMR maakt gebruik van de voorzieningen aanwezig op de HAN-locaties in Nijmegen. Het gaat daarbij om reguliere leslokalen maar ook om opleiding-specifieke voorzieningen onder meer voor het aanleren van behandeltechnieken. Het panel is positief over deze voorzieningen. In het bijzonder over het beweeglaboratorium. Dit laboratorium ondersteunt het inzicht in motor performance, motorische controleprocessen en motorisch leren door middel van bewegingsregistratie en –analyse. Het laboratorium is voorzien van een 3D-videoanalyse-systeem, draadloos EMG, een krachtenplatform, een isokinetische dynamometer, hand-held dynamometers en diverse kleinere meetinstrumenten. Met het beweeglaboratorium vindt het panel de opleiding-specifieke voorzieningen van bovengemiddelde kwaliteit. Door deze kwaliteit is de voorziening erg gewild en is de beschikbaarheid niet altijd optimaal.

Een ander element in de voorzieningenstructuur betreft het platform 'OnderwijsOnline'. Dit platform biedt de mogelijkheid om een aantal onderwijsactiviteiten, zoals hoorcolleges, inhoudelijke discussies en werkplekleren meer op afstand te organiseren. Dit ondersteunt het flexibel leren waar de opleiding binnen het experiment leeruitkomsten naartoe werkt, aldus het panel. Het verbeteren van de mogelijkheden tot onderlinge uitwisselbaarheid van producten op het platform, zou het leereffect van de omgeving verder kunnen vergroten. Bovendien zouden studenten en docenten een koppeling met het studievoortgangssysteem prettig vinden. Dit zijn nu twee losstaande digitale omgevingen.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Het panel concludeert dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing waarin voldoende aandacht is voor kwaliteitsprincipes als validiteit, betrouwbaarheid en transparantie. In de uitvoering van toetsing ziet het panel voldoende variatie in toetsvormen. Inhoudelijk zijn de toetsen passend bij zowel de onderwerpen in de betreffende onderwijseenheid als bij het niveau van een hbo-masteropleiding Musculoskeletale Revalidatie. Enkel op het thema innovatie vindt het panel dat de opleiding de toetsing uitdagender kan inrichten. In de beoordelingssystematiek wordt veel waarde toegekend aan de feedbackfunctie van toetsing. De uitvoering is conform die systematiek, waarmee de opleiding de lerende functie van toetsing goed benut. Voor een aantal toetsen zijn reeds rubrics ontwikkeld. Het panel geeft de opleiding mee deze lijn door te trekken en daarbij specifiek aandacht te hebben voor het expliciteren van de weging tussen de beoordelingscriteria. De borging van de examinering is op orde. De examencommissie draagt hier op verschillende wijzen aan bij, evenals het hanteren van het vier-ogenprincipe en diverse interne en externe kalibratiesessies.

Onderbouwing

Toetssysteem

Het toetssysteem wordt ondersteund door verschillende documenten waarin regelingen en de uitvoering van toetsing zijn opgenomen. De opleiding kent een examenreglement, een toetsbeleid, een toetsbeleidsplan en een toetsprogramma. Met de regelingen zorgt de opleiding ervoor dat zij voldoet aan de wettelijke voorschriften en de daarvan afgeleide HAN-kaders rondom toetsing. Het panel constateert dat er in de kaders aandacht is voor belangrijke principes (o.a. validiteit, betrouwbaarheid en transparantie) aangaande de kwaliteit van toetsing. Bij de start van de opleiding is de wijze van toetsing door externe specialisten gekeurd en goed bevonden. Met de ervaringen van de afgelopen studiejaren voerde de opleiding meermaals updates in het systeem van toetsing door, bijvoorbeeld om de validiteit en de transparantie te versterken. Het panel constateert dat de opleiding door middel van het structureel toepassen van het vier-ogenprincipe, regelmatige externe validering en de nadruk op authentieke toetsing met een echte patiënt een passend toetssysteem hanteert. Bovendien ziet het panel dat de opleiding door middel van een scholingsprogramma (o.m. BKE en SKE) de kwalificaties van docenten/examinatoren verder opbouwt.

Toetsuitvoering

Via de modulebeschrijvingen en toetsen ter inzage gelegd door de opleiding op de visitatiedag heeft het panel inzicht gekregen in de toetsuitvoering. Er is sprake van vier vormen van toetsing: peer-assessments, schriftelijke toetsen, vaardigheidstoetsen (performance-assessments) en portfoliotoetsing. Het panel vindt dat de opleiding met deze toetsvormen goed aansluit op haar opleidingsdoelstellingen. In (onder meer) het opleidingsstatuut is per onderwijseenheid

aangeduid welke toetsvorm(en) de opleiding hanteert. In deze overzichten zijn per toets onder meer de beoordelingscriteria (gekoppeld aan de competenties), het minimaal te behalen resultaat en de onderlinge weging (bij meerdere toetsen) aangegeven. De bestudering van toetsen levert het beeld bij het panel op dat deze inhoudelijke ruim voldoende aansluiten op de leerdoelen en ook voldoen voor een masteropleiding in termen van diepgang en complexiteit. In de schriftelijke toetsen zou het panel graag zien dat de opleiding de studenten nog verder uitdaagt op het gebied van innovatie aansluitend bij de bijbehorende competentie. De praktijktoetsen waarin het toetsen van vaardigheden een belangrijk element is, zijn naar oordeel van het panel passend.

Het panel waardeert dat bij de toetsing veel aandacht uitgaat naar de feedbackfunctie. De opleiding wenst het belang van die functie de komende jaren verder uit te bouwen en wil toetsing meer benaderen als een proces van permanente evaluatie. De beoordelingen die het panel bestudeerde, laten eveneens zien dat er veel waarde wordt gehecht aan feedback. De examinatoren onderbouwen de gegeven oordelen goed. Naast de feedback op de formulieren is er ook via gesprekken veel ruimte voor feedback. De opleiding geeft daarmee goed invulling aan de lerende functie van toetsing. Voor een aantal toetsen zijn reeds rubrics ontwikkeld. Het panel vindt dat een goede ontwikkeling en geeft de opleiding mee deze lijn door te trekken. De weging tussen beoordelingscriteria kan daarbij explicieter gemaakt worden. Bij de beoordelingen worden altijd twee assessoren ingezet, waarmee de opleiding goed invulling geeft aan het vier-ogenprincipe. Regelmatig worden externen betrokken bij de beoordeling. Geregeld zijn dit aangewezen examinatoren (door de examencommissie) die hun aanwijzing verdienen op basis van hun kwalificaties en deelname aan kalibratie- en toetsbijeenkomsten. Daarnaast worden externen ook als adviseur ingezet bij de beoordeling.

Borging examinering

Toetsing en beoordeling worden adequaat geborgd door de examencommissie. De examencommissie functioneert voor vijf masteropleidingen van de HAN en bestaat uit vijf leden, een extern toezichthouder en een ambtelijk secretaris. De lector Musculoskeletale Revalidatie neemt zitting in de examencommissie vanuit de opleiding. Het panel heeft gezien dat de lector zijn rol bij de opleiding goed scheidt van zijn borgende rol als lid van de brede examencommissie. De examencommissie hanteert hiertoe een heldere taakverdeling waarmee zij haar objectieve en onafhankelijke rol bewaakt. Het panel constateert op basis van het jaarverslag en een gesprek met een vertegenwoordiging van de examencommissie dat zij adequaat uitvoering geeft aan haar borgende rol. Zo onderzoekt de commissie alle afstudeerdossiers van de studenten voor het uitgeven van het diploma. Ook voorafgaand aan toetsen controleert de examencommissie regelmatig de kwaliteit van toetsen. De extern toezichthouder richt zich specifiek op de naleving van procedures rondom afstuderen. Het panel geeft de opleiding in overweging mee een toetscommissie in te richten ter ondersteuning van het bewaken van de toets- en beoordelingskwaliteit.

Naast de rol van de examencommissie zijn er ook andere instrumenten door de opleiding ingezet ten behoeve van de borging van toetsing en examinering. In deze standaard is onder meer de structurele inzet van het vier-ogenprincipe al aangehaald. Een ander element in de borging is de kalibratie van afstudeerdossiers. Dit gebeurt intern in een sessie waarin interne en externe examinatoren aanwezig zijn, maar ook extern met een collega-hogeschool die een soortgelijke opleiding aanbiedt.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

De opleiding heeft een adequate afstudeerfase ingericht waarmee de opleiding waarin de gehele scope aan rollen van een master (specialistisch) fysiotherapeut volwaardig aan bod komen. De bestudering van het panel van vijftien afstudeerdossiers hebben laten zien dat afgestudeerden het masterniveau hebben behaald, in lijn met de beoogde leerresultaten. Zowel het behandelend als het onderzoekend vermogen van afgestudeerden spreekt uit de afstudeerproducten. De aandacht voor innovatie en implementatie kan hierin nog wel versterkt worden. Alumni en vertegenwoordigers van het werkveld toonden zich tevreden over de opleiding. Het analytisch vermogen en de specialistische kennis en vaardigheden werden onder meer als positieve kenmerken van afgestudeerden genoemd.

Onderbouwing

Vormgeving afstudeerfase

De opleiding toetst het masterniveau van de studenten in verschillende onderwijseenheden, waarmee de opleiding recht doet de verscheidenheid van het competentieprofiel. Het panel vindt dat de opleiding de afstudeerfase goed heeft ingericht; de gehele scope aan rollen van een master (specialistisch) fysiotherapeut komen volwaardig aan bod. Onder de kapstok 'Masterproof' laten de studenten in de afstudeerfase zien (1) een praktijkgericht innoverend onderzoek te kunnen uitvoeren, (2) de resultaten van dit onderzoek (of indien nodig, andere vernieuwingen) te kunnen implementeren binnen de organisatie en (3) bekwaam te zijn als klinisch specialistisch fysiotherapeut. Concreet levert dit onder meer de volgende studentproducten op: een masterthesis (praktijkgericht onderzoek) en een verslag van het innovatie- en implementatietraject. Met de module Onderzoeken en behandelen tonen studenten in een performance-assessment aan te functioneren als klinisch specialistisch fysiotherapeut.

Afstudeerniveau

Het panel bestudeerde vijftien afstudeerdossiers (incl. beoordelingen) van afgestudeerden uit de afgelopen twee jaar. De afstudeerdossiers hebben het panel laten zien dat de afgestudeerden het masterniveau hebben behaald, in lijn met de beoogde leerresultaten (standaard 1). Het panel vond uit de dossiers het behandelend en onderzoekend vermogen van studenten voldoende spreken. Doordat de resultaten van de onderzoeken ook in artikelvorm door studenten worden gepresenteerd, wordt bovendien gezorgd voor de mogelijkheid tot verspreiding van de opgedane inzichten. Het panel constateert dat de bestudeerde daartoe voldoende in lijn zijn met standaarden die daartoe door verschillende tijdschriften en op congressen worden gehanteerd. De praktijkgerichte onderzoeken lieten veelal goede onderzoeksdesigns zien en een correcte statistische verwerking van de opgehaalde gegevens. In de verslagen zag het panel dat afgestudeerden tevens in staat in de discussies de verworven onderzoeksresultaten goed te toetsen aan bestaande literatuur. Bovendien getuigen de werken van een adequate zelfkritische houding. In lijn met opmerkingen eerder gemaakt, vindt het panel dat de aandacht voor innovatie en implementatie sterker mag. De bestudering van CAT's, uitgevoerd door afgestudeerden, levert

eveneens een positief beeld op van de wijze waarop studenten de problematiek van een patiënt benaderen en verwerken.

Functioneren afgestudeerden in de praktijk

De gesprekken met afgestudeerden en alumni hebben het panel laten zien dat zij tevreden zijn over de opleiding. Alumni noemen de verdieping op het specialistische vakgebied (MT, SFT, OF) als sterk punt van de opleiding, samen met de bekwaamheid om systematisch een praktijkprobleem aan te pakken. Het analytisch vermogen van de afgestudeerden is sterk gegroeid en bovendien is hun scope breder geworden. Ook vertegenwoordigers van het werkveld tonen zich positief in het gesprek met het panel. Deze tevredenheid rust onder meer op de aandacht voor implementatie in het afstudeertraject. Zij zien tevens tevens een overtuigende groei van studenten als behandelaar, zowel breed als specialistisch.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoende
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoende
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoende
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoende

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-masteropleiding Musculoskeletale Revalidatie van de Hogeschool Arnhem en Nijmegen als **voldoende**.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee:

Standaard 1

- Het panel raadt de opleiding aan een eigen werkveldadviescommissie in te richten. Naar oordeel van het panel kan dit bijdragen aan verdere (diepgaandere) explicitering en legitimering van de opleidingsvisie en de positie van MST in het brede beroepenveld.
- Het panel geeft de opleiding mee de aansluiting van de beoogde leerresultaten op de kwalificaties van instromende studenten te optimaliseren.
- Het panel vraagt de aandacht van de opleiding voor de vastlegging van de beoogde leerresultaten in de Onderwijs- en Examenregeling.

Standaard 2

- Het panel raadt de opleiding aan het onderwijs rond de thema's innovatie en implementatie meer nadruk te geven (tevens **standaard 4**). Het panel geeft hierbij in overweging mee om samenwerking te zoeken met andere (verwante) masteropleidingen.
- Het panel vraagt blijvende aandacht voor een adequate borging van de specialismen voortvloeiend uit de uitstroomprofielen in het kader van het relatief beperkt aantal EC dat hiervoor in het programma is gereserveerd.
- Het panel raadt de opleiding aan voldoende tijd beschikbaar te stellen voor het docententeam om de huidige onderwijsontwikkeling te realiseren.

Standaard 3

- Het panel raadt de opleiding aan de ingezette ontwikkeling van rubrics door te zetten en daarbij de weging tussen beoordelingscriteria explicieter te maken.

Procesmatige opvolging Experiment Leeruitkomsten

De hbo-masteropleiding Musculoskeletale Revalidatie van Hogeschool Arnhem en Nijmegen neemt deel aan het experiment leeruitkomsten waarmee flexibilisering van het onderwijs wordt nagestreefd. Als participant in dit experiment zal na verloop van tijd een beoordeling worden uitgevoerd op basis van het Protocol Leeruitkomsten dat de NVAO hiertoe heeft ontwikkeld. In aanvulling op de beoordeling van de opleiding in voorgaande hoofdstukken heeft het panel gekeken naar de opvolging van aanbevelingen die de NVAO in haar positieve besluit tot deelname aan het experiment aan de instelling heeft meegegeven.

Hieronder treft u de bevindingen van het panel aan op basis waarvan zij constateert dat de opleiding gevolg geven aan de aanbevelingen.

Aanbeveling 1:

Bekijk de informatievoorziening rondom de leeruitkomsten en vermijd zoveel mogelijk overlap tussen verschillende documenten (standaard 1 en 2).

Aandachtsgebieden van de NVAO en de Inspectie bij deze aanbeveling:

- Beperk waar mogelijk het aantal documenten en voorkom dubbelingen in informatie;
- Werk de genoemde documenten tijdig en in dezelfde strekking uit en stel ze vast;
- Pas de informatie in de documenten voor (aspirant-) studenten, bijvoorbeeld in OS-OER of onderwijsovereenkomst, op de volgende punten aan:

1. Beschrijf de toelatingsprocedure specifiek voor de master. Hierbij geeft men als aandachtspunt mee dat de examencommissie na de poort onafhankelijk moet kunnen besluiten. Een intake-assessment, tegen betaling, voor de poort is alleen toegestaan wanneer er ook een kosteloos alternatief is na inschrijving. De kosten mogen in geen geval garantie bieden voor de validatie waarover de examencommissie pas na inschrijving kan beslissen.
2. Beschrijf wat er gebeurt als de student voor het behalen van specifieke EVL-en geen werkplek heeft kunnen vinden of de werkplek tussentijds verliest.
3. Beschrijf in de OER en/of Onderwijsovereenkomst aan welke eisen de werkplek moet voldoen.

Reflectie panel:

Het interfacultaire instituut HAN Masterprogramma's heeft verder gewerkt aan de basis voor flexibilisering. Voor de opleiding Musculoskeletale Revalidatie is het flexibele programma, op basis van eenheden van leeruitkomsten, in september 2017 van start gegaan. Het onderwijs voor dat eerste jaar was ten tijde van de visitatie ingericht en het panel heeft via een concept-onderwijsprogramma kennis kunnen nemen van de globale inrichting van de daaropvolgende EVL-en. Door regelingen en informatie zoveel mogelijk in één document te plaatsen wordt dubbele informatie en overlap zoveel mogelijk voorkomen. Het panel ziet dit onder meer in het gebundelde OS-OER 2017-2018 (opleidingsstatuut en onderwijs- en examenregeling). In haar reflectie op de aanbevelingen geeft de opleiding heldere informatie over de toelatingsprocedure, de eisen aan de werkplek en over wat er gebeurt als een student zijn werkplek tussentijds verliest. Deze informatie kan echter nog beter in het OS-OER worden neergelegd, aldus het panel. De opleiding heeft kenbaar gemaakt dit in het OS-OER 2019-2020 op te nemen.

Aanbeveling 2:

Werk de valideringsprocedure verder uit, naar voorbeeld van de procedure voor de flexibele Ad-programma's en bacheloropleidingen.

Tijdens de intake wordt expliciet aandacht besteed aan de mogelijkheden van het valideren van eerder en/of elders verworven competenties. De valideringsprocedure van het instituut HAN Masterprogramma's is nog in ontwikkeling. De NVAO en Inspectie adviseren deze procedure verder uit te werken en hierbij gebruik te maken van de procedures zoals die beschreven staan voor de bachelor en Ad opleidingen.

Reflectie panel:

Het panel vindt dat de opleiding bezig is gevolg te geven aan de aanbeveling om de valideringsprocedure verder vorm te geven. Het panel waardeert de samenwerking op dit gebied met andere opleidingen en Saxion. De opleiding besteedt aandacht aan de mogelijkheden voor vrijstellingen in het intakegesprek en de OS-OER. De opleiding kent reeds een vrijstellingenassessment waarin door twee assessoren de door de student aangedragen bewijslast wordt beoordeeld. Deze procedure is opgenomen in informatiemateriaal voor studenten en zal beslag krijgen in het OS-OER 2019-2020.

Bijlagen

Bijlage 1 Bezoekprogramma

Tijdstip	Onderdeel / Thema (referentie NVAO-standaard)	(functie) Deelnemers (aantal, max. = 8)	Inhoud en vorm	Locatie
08.30 – 08.40	Ontvangst en verwelcoming panel	<ul style="list-style-type: none"> Directie HMP, <i>Lilian Prevoo</i> Mastercoördinator, <i>Suzan Mooren – van der Meer</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Het managementteam heet het panel van harte welkom en wijst haar de weg in en rondom de gespreksruimte 	Gespreksruimte (B-vleugel)
08.40 – 09.15	Introductie op de opleiding (Ref. NVAO: alle standaarden, met name standaard 1)	<ul style="list-style-type: none"> Directie HMP Mastercoördinator Docent / Lector <i>Florian Abu Bakar, Bart Staal</i> Student / Alumnus <i>Lindy Dukers</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Twee pitches, elk van hooguit 10 min. over het ontstaan en bestaan van de opleiding Mogelijkheid voor het panel om vragen daarover te stellen 	Gespreksruimte B-vleugel)
09.20 – 10.30	Materiaalbestudering en paneloverleg (Ref. NVAO: alle vier de standaarden)	<ul style="list-style-type: none"> Panel 	<ul style="list-style-type: none"> Het panel bestudeert de ter inzage gepresenteerde opleidingsdocumenten 	Gespreksruimte B-vleugel)
10.40 – 11.40	De gerealiseerde leerresultaten (Ref. NVAO: standaard 4 en deels 3)	<ul style="list-style-type: none"> Alumni (<i>Anita Oskam</i>) Examinatoren en Lector <i>Henk Nieuwenhuijzen, Beate Dejacco, Bart Staal</i> Gastdocent/werkgever <i>Bart Roelofs</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Korte presentatie van een alumnus in aanwezigheid van de doelgroep/werkveld Gesprek met het panel over het gerealiseerde eindniveau van de alumni 	Gespreksruimte (B-vleugel)
11.50 – 12.20	Presentatie van de actuele onderwijs en toetspraktijk (Ref. NVAO: standaard 2 en 3)	<ul style="list-style-type: none"> Studenten Docenten/examinatoren 	<ul style="list-style-type: none"> Studenten geven een 'real live'-presentatie van een examentraining Derdejaars groepen en tweede jaars 	Praktijkruimte
12.30 – 13.00	Lunch / paneloverleg	<ul style="list-style-type: none"> Panel 		Gespreksruimte (B-vleugel)
13.10 – 14.10	De onderwijsleeromgeving, incl. toetsing (Ref. NVAO: standaard 2 en 3)	<ul style="list-style-type: none"> Studenten uit alle jaren <i>Robert Boerboom, Jaap Frederiks, Teun Goossens</i> Docenten/examinatoren/begeleiders <i>Connie Molders, Niki Stolwijk, Wilfred Willbrink, Erwin Joosten</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Korte presentatie door studenten en hun docenten, bv. aan de hand van een 'vlog' over de dagelijkse onderwijspraktijk Gesprek met het panel over de kwaliteit van het onderwijs 	Gespreksruimte (B-vleugel)
14.20 – 15.00	Borging van de onderwijs- en examenkwaliteit en de samenspraak met stakeholders (Ref. NVAO: alle vier de standaarden)	<ul style="list-style-type: none"> Voorzitter examencommissie <i>Marian Adriaanse</i> Voorzitter en lid Opleidingscommissie <i>Wouter Silvis</i> Externe toezichthouder <i>Jan Willem de Bruijn</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Gesprek met het panel over het proces en het resultaat van het interne toezicht, en de samenwerking en samenspraak met studenten en het werkveld 	Gespreksruimte (B-vleugel)
15.10 – 15.40	Rondgang langs onderwijsspecifieke voorzieningen (Ref. NVAO: standaard 2)	<ul style="list-style-type: none"> Mastercoördinator Docent <i>Connie Molders en Niki Stolwijk</i> Student <i>Yoran Kuhlman</i>, Lector <i>Bart Staal</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Presentaties van fysieke leerbronnen- en materialen (w.o. het onderzoekslaboratorium) met de mogelijkheid tot vragen stellen door panel 	Seneca
15.30 – 16.00	Ruimte voor extra gesprekken: Het werkveld	<ul style="list-style-type: none"> Werkgever <i>Bart Roelofs</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Gesprek met werkgever over de meerwaarde van de opleiding 	Gespreksruimte (B-vleugel)

16.10 – 16.50	Paneloverleg	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Panel 	- Het panel beraadt zich over het oordeel	Gespreksruimte (B-vleugel)
17.00 – 17.20	Terugkoppeling van bevindingen Afsluiting opleidingsbeoordeling	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Directie HMP ▪ Mastercoördinator ▪ Lector ▪ Docenten ▪ Studenten ▪ Ext. stakeholders/gastdocenten 	- Het panel geeft de voorlopig uitslag van de opleidingsbeoordeling	Gespreksruimte (B-vleugel)
17.20 – 17.30	Pauze			
17.30 – 18.00	Blik op de toekomst Welke kansen biedt de flexibilisering onze studenten?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Directie HMP ▪ Mastercoördinator ▪ Lector ▪ Docenten <i>Anjo Markhorst, Jean-Rene Ruitenberg</i> ▪ Studenten <i>Eric Saedt, Teun Goossens</i> 	- Brainstorm tussen de panelleden, de opleiding en haar stakeholders over de doorontwikkeling van de opleiding. Er wordt gestart met een korte presentatie met huidige stand van zaken flexibilisering.	Gespreksruimte (B-vleugel)
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ 	-	
18.00 – 18.10	Afsluiting	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Directie HMP ▪ Mastercoördinator 	- Het managementteam sluit de visitatie formeel af met een dankwoord aan het panel	Gespreksruimte (B-vleugel)

Bijlage 2 Bestudeerde documenten

Vooraf ter beschikking gesteld:

- Zelfevaluatie rapport Musculoskeletale Revalidatie 2018
- Opleidingsstatuur Master Musculoskeletale Revalidatie 2017-2018
- Onderwijs- en Examenregeling MMR 2017-2018
- Overzicht onderwijsprogramma
- Docentenoverzicht MMR
- CV's docenten
- Verslag procesmatige opvolging MMR
- Handleiding Masterproof 2014-2016
- Handleiding masterproof 2013-2015
- Toetsmatrix PO2 masterthesis
- Afstudeerdossiers van vijftien afgestudeerden (studentnummers):

542402	542841	555873
530552	558013	558450
533182	556292	466784
535647	30548	451569
537600	451617	558998

Onder meer ter inzage gelegd:

- Jaarverslag van de examencommissie en verslagen van de opleidingscommissie en beroepenveldcommissie
- Representatieve set (uitgewerkte) toetsopgaven met bijbehorende beoordelingscriteria en normering
- Representatieve set handboeken en overig studiemateriaal.